

Instituttledere IMB, IKM og IPS
Det helsevitenskaplige fakultet
Her

Hvordan løses krisen ved Helsefakultetet, UiT?

Denne henvendelsen kommer fra de fleste ansatte ved UiT - Norges arktiske universitet og Universitetssykehuset NordNorge som har større eller mindre deler av sin forsknings –og utdanningsaktivitet tilknyttet Avdeling for komparativ medisin (AKM) ved Det helsevitenskaplige fakultet.

Hensikten med henvendelsen er å varsle ledelsen om at:

- Fravær av forsknings og undervisningslokaler pga ombyggingen av Avdeling for komparativ medisin (AKM) ifb. byggingen av MH 2, har skapt kritiske forhold for over hundre forskere, øvrig spesialpersonell og studenter ved Det helsevitenskaplige fakultet og Universitetssykehuset NordNorge,UNN.
- Det har ikke vært mulig å utføre (bio)medisinsk forskning og undervisning/utdanning som har krevd oppstalling av forsøksdyr ved fakultetet siden 1. kvartal 2017, - 3 år!
- Dette har ført til en kritisk situasjon for forskningen ved UiT/UNN innenfor viktige deler av kjerneaktiviteten ved fakultetet og UNN.
- Et hundretalls ansatte ved UiT og UNN har kommet i en svært vanskelig situasjon for sin faglige utvikling og fremtidige arbeidssituasjon som følge av sviktende planlegging og forsinkelser i byggingen av arealer for dyre-eksperimentell forskning ved MH2, UiT..
- UiT og UNN har tapt store pengesummer (over hundre millioner kroner) i løpet av de årene byggeprosjektet ikke har hatt forsvarlig planlegging og oppfølging.

Våre konklusjoner og krav:

- ***Vi ber om at våre ledere umiddelbart sørger for at det lages en troverdig plan for hvordan forskningen, undervisningen og utdanningen som følge av 3 år med fravær av forsknings- og undervisningsarealer ved Helsefakultetet, raskest mulig skal bringes til et forventet og nødvendig faglig nivå. Planen må ha en trygg økonomisk forankring helt til departementene.***

- *Vi ber også om at det kartlegges hvilke tap som de enkelte ansatte har lidd ift faglig utvikling og hva som vil bli gjort for å bringe deres akademiske og arbeidsmessige situasjon raskest mulig til et kvalitetsmessig forventet nivå.*
- *Vi ber også om at det iverksettes en nødvendig prosess for å kartlegge hvordan UiT har kunnet komme i denne situasjonen slik at tilsvarende hendelser ikke skal skje igjen.*

Bakgrunn:

Utvidelsen av forsknings og undervisningsarealene ved Helsefakultetet ved UiT ble planlagt og iverksatt ifb MH2 bevilgningene fra staten. Statsbygg har hatt ansvaret for byggeprosjektet med UiT som byggherre.

En sentral del av grunnforskningen, translasjonsforskningen og forskningsbasert undervisning ved Helsefakultet er basert på bruk av substanser, celler, vev og organer fra forskjellige typer forsøksdyr. Dette gjelder også forskning, utdanning og opplæring av miljøene som er involvert i profesjonsutdanningene i samarbeid med UNN. Avdeling for komparativ medisin (AKM) er den enheten ved Helsefakultet som ivaretar oppstalling av forsøksdyr og infrastruktur for dette.

Ved planleggingen av byggingen av MH2 ble det bestemt at arbeidet med modernisering av den gamle AKM skulle starte i 2017 og ferdigstilles i 2018. Det ble gitt beskjed et utall ganger fra en rekke ansvarlige ved IMB, IKM, IPS og UNN at byggeperioden på ett år (1 år) måtte planlegges slik at den pågående aktiviteten ved AKM kunne vedlikeholdes i det året som var nødvendig for bygging. Av grunner som vi velger å ikke kommentere, ble de forslagene og kravene vi da hadde, avvist. De nye fasilitetene skulle være operative allerede i 2018. Med unntak av et meget begrenset tilbud i 2019 for akutforsøk med mus ved Forskningsparken, har administrasjonen ikke funnet det nødvendig eller mulige å etablere midlertidige løsninger.

Nå har situasjonen gått fra svært vanskelig til kritisk. Det ene året har nå endt opp med å bli tre – 3 – år, uten forsknings- og undervisningsarealer ved AKM! I løpet av denne perioden har vi gjentatte ganger gitt beskjed om at dette ikke har vært en tilfredsstillende utvikling, men har hvert kvartal i disse årene blitt informert fra våre ledere om at gjenåpning av AKM har vært nært forestående. Gjenåpningen av AKM har hittil blitt utsatt i to – 2- år. Konsekvensen har til nå blitt tre-3- år uten forskningsmuligheter. Forslagene for tilfredsstillende reserveløsning for oppstalling av dyr har hele tiden blitt avvist. Dette har medført at flere hundre hel og deltidsforskere, forskerlinjestudenter, PhD og masterstudenter, og ordinære studenter og ansatte spesialpersonell ved UiT og UNN ikke har kunnet ivareta sine arbeidsoppgaver.

Mest alvorlig, som konsekvens av denne situasjonen, er at muligheten til å innhente forskningsmidler har blitt betydelig svekket. Forsinkelser i publisering samt mangel på preliminare resultater har fått store negative konsekvenser for innvilgelse av forskningssøknader. Tilsvarende er de faktiske tapene i penger meget store. Videre har rekruttering av postdocs, PhD- og masterstudenter for mange grupper stoppet helt opp. Teknisk nøkkelpersonell har funnet arbeid andre steder. Dermed har forskningen knyttet til disse tunge og helt nødvendige miljøene for utdanning av leger, annet helsepersonell og vitenskapelig personell stoppet opp.

Vi har kommet i en situasjon hvor de enhetene som er avhengig av en fungerende avdeling for komparativ medisin kan bli nedlagt eller alvorlig skadelidende i de nærmeste årene, med mindre det settes inn spesielle tiltak som kan kompensere for skadene som har oppstått. Det er primært forskningsgrupper på IKM, IMB, UNN og IPS som har blitt skadelidende, og for å synliggjøre tapt forskningsinnsats, har vi bedt noen av de hardest rammete gruppene om å gjøre et estimat av tapte forskerårsverk. Slike tall vil nødvendigvis være beheftet med stor usikkerhet, ikke minst fordi noen av PhD-studentene i ulik grad har kunnet gjennomføre

prosjektrelatert arbeid mens AKM har vært stengt (f.eks. obligatoriske og valgfrie emner). Vi har gjort enkle oversikter over konsekvensene for de gruppene som bruker store dyr i forskningssammenheng. For vitenskapelig ansatte og teknisk personell representerer dette et tap på minst 20 årsverk. I de siste 5 årene før stengingen av AKM har det i gjennomsnitt vært 2 disputaser/år utgått fra Kirurgisk Forskning. Forholdstallet PhD/post-doc har ligget på 2/1. Tre år stans betyr derfor 6 tapte PhD stillinger + 3 tapte Postdocs. Alle 3-årige. Prosjektene drives rundt PhD/postdoc som har en gjennomsnittlig driftskostnad på 0,5 mill/år/stilling. Summen er minst 27 tapte årsverk + 13,5 millioner i driftsmidler. Altså et tap på minst 50 millioner bare for denne aktiviteten.

Tilsvarende har vi sett på enkelte av aktivitetene som primært bruker smådyr i sin forskning. Disse miljøene ved IKM, IMB og IPS har hatt tilsvarende «tap» i årsverk og rene penger. Disse høyst usikre beregningene viser at tapet som følge av tre års stenging av AKM er dramatisk for disse forskningsmiljøene. **For IKM, IMB, IPS og UNN er antall tapte forskerårsverk minst 150 og tap i rene penger mellom 100 og 200 millioner kroner, kanskje mer!**

En slik grov beregning av antall tapte forskerårsverk og penger taler sitt tydelige språk, men likevel er det viktig å minne om de mer usynlige konsekvensene som stengingen av AKM har hatt og som på sikt er meget alvorlige:

- Tap av moment i forskningen på grunn er mangelen på forutsigbarhet; stadig nye beskjeder om tid for gjenåpning av AKM har gjort det umulig å planlegge omlegging eller flytting av prosjekt til andre forskningsinstitusjoner
- Nesten all kompetanse og kunnskapsoverføring blant PhD og Postdocs er borte. Komplekse protokoller kan ikke videreføres uten en kontinuerlig aktivitet. Dette må gjenoppbygges under veiledning av de fast vitenskapelig personell og tar flere år
- Reduserte muligheter for innvilgelse av eksterne søknader på grunn av forsinkelse i publisering og mangel på preliminnære data
- Forsinket karriereutvikling både for midlertidig vitenskapelig ansatte og for ansatte på kvalifiseringsvilkår
- Tap av omdømme på grunn av liten mulighet for å delta i samarbeid med internasjonale partnere, bl.a. for å søke EU-støtte
- Krav om tilbakebetaling av forskningsbevilgning (NFR) på grunn av sterkt forsinket prosjekt-oppstart

Årsakene til at gjenåpning av driften for AKM har blitt 2 år forsinket utover den planlagte tiden er sikkert mange. Fra UiT hører vi at Statsbygg ikke har gjort arbeidet som planlagt. Ledelsen for Statsbygg hevder at utsettelsen fra 2018 skyldes universitetets manglende ferdigstilling av utstyr. For våre fagmiljøer er det helt uforståelig at dette har kunnet skje. Disse utsettelsene er skandaløse. Hvem som har skylda for forsinkelsen med å ferdigstille AKM er for oss uvesentlig, men noen må ta ansvar for at skadene som er påført de eksperimentelle forskningsmiljøene ikke skal bli permanente. Forskningsgruppene og instituttene har ikke mulighet til å få forskningen på rett spor uten solid støtte fra nivåene over.

For oss ser det dessverre ut til at det er en åpenbar mangel på forståelse for alvoret i situasjonen fra nivå 1 og 2, på tross av gjentatte henvendelser i lang tid fra mange forskningslederne og andre.

Vi ber derfor om at våre instituttledere umiddelbart kontakter ledelsen ved fakultetet, slik at de nødvendige grep tas for å bringe miljøene tilbake på rett kurs. Tiden som har gått kan ingen gjøre noe med, men en planlagt innsats for å reparere skadene må på plass umiddelbart! Redningsaksjonen må startes nå!

Vennlig hilsen

Forskningsgruppeleder

Eelke Snoeren
Ass Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Arthur Revhaug
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Terje Larsen
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Ugo Moens
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Ugo Moens
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Vegard Brun Heimly
Førsteamanuensis
Sign

Forskningsgruppeleder

Truls Myrmel
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Torkjel Tveita
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Bård Smedsrød
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Tor Brynjar Stuge
Professor
Sign

Forskningsgruppeleder

Lorena Arranz
Forsker
Sign